

TeamAlert

jongeren met **impact**

Jongeren en rijden onder invloed
van middelen in coronatijd

Stichting TeamAlert

Jongeren met impact

Nijverheidsweg 25
3534 AM Utrecht
Tel: 030-2232893
info@teamalert.nl
www.teamalert.nl

Onderzoek en rapportage: Claire Borst

December 2021

© Deze rapportage is eigendom van stichting TeamAlert te Utrecht. Niets uit dit rapport mag worden gereproduceerd, publicitair worden vrijgegeven of worden uitgevoerd zonder de schriftelijke toestemmingen of de actieve medewerking van stichting TeamAlert.

INHOUD

Hoofdstuk 1: Aanleiding	4
1.1 Leeswijzer.....	4
Hoofdstuk 2: Het onderzoek	5
2.1 Onderzoeksvragen	5
2.2 Werving en deelnemers.....	5
2.3 Vragenlijst	5
Hoofdstuk 3: Resultaten	6
3.1 Deelnemers.....	6
3.2 Middelengebruik op verschillende locaties tijdens lockdown	7
3.2.1 Alcohol.....	7
3.2.2. Cannabis	8
3.2.3. Lachgas	9
3.2.4. Drugs.....	9
3.3 Spontaniteit van middelengebruik.....	11
3.4 Spontaniteit van rijden onder invloed na middelengebruik	11
3.5 Situaties rijden onder invloed na middelengebruik vóór corona maatregelen en tijdens lockdown	12
3.5.1. Situaties rijden onder invloed van alcohol voor en tijdens de lockdown	12
3.5.2 Situaties rijden onder invloed van cannabis voor en tijdens de lockdown	14
3.5.3 Situaties rijden onder invloed van lachgas voor en tijdens de lockdown	15
3.5.4 Situaties rijden onder invloed van drugs voor en tijdens de lockdown	17
3.6 Motieven Rijden Onder Invloed.....	19
Hoofdstuk 4: Conclusie	20
4.1 Middelengebruik situaties tijdens lockdown in vergelijking met voor de corona maatregelen	20
4.2 Spontaniteit gebruik middelen en rijden onder invloed hiervan	20
4.3 Situaties rijden onder invloed voor en tijdens corona en motieven	21
4.4 Aanbevelingen	22
Referenties	23
Bijlage 1: Vragenlijst	24

Hoofdstuk 1: Aanleiding

Jongeren die alcohol en drugs gebruiken doen dit vaak tijdens uitgaan, feestjes en festivals (Trimbos-instituut, 2021). Sommige van hen rijden dan ook, nadat zij middelen hebben gebruikt, met de auto of scooter naar huis (TeamAlert, 2020a; TeamAlert, 2021). Rijden onder invloed is zeer gevaarlijk, bijvoorbeeld doordat het ongevalsrisico sterk verhoogd is (Houwing & Hagenzieker, 2013). Daarom zet TeamAlert zich in om ervoor te zorgen dat jongeren nuchter deelnemen aan het verkeer. Door middel van projecten op feesten en festivals worden jongeren door TeamAlert voorgelicht over de risico's van rijden onder invloed.

Vanwege de coronacrisis hebben er in 2020 en de eerste helft van 2021 geen evenementen plaatsgevonden, zoals feesten en festivals. Toch blijkt uit politiecijfers dat er nog steeds veel onder invloed van drugs of medicijnen (al dan niet in combinatie van medicijnen) werd gereden. Zo kregen 5.800 bestuurders in het eerste half jaar van 2020 hiervoor een bekeuring. Dit aantal lag, ondanks de coronaperiode, ruim 16% hoger ten opzichte van de eerste zes maanden van 2019 (Politie, 2020). Deze cijfers laten zien dat er in de periode zonder georganiseerde feesten, evenementen of festivals, toch nog onder invloed van middelen wordt deelgenomen aan het verkeer.

Via vragenlijstonderzoek en focusgroepen heeft TeamAlert dezelfde situatie gesignaleerd (TeamAlert, 2020b). Jongeren komen nog steeds samen, bijvoorbeeld tijdens huisfeestjes. In deze situaties worden ook middelen gebruikt en door sommige jongeren onder invloed van deze middelen terug naar huis gereden. Om te achterhalen in hoeverre rijden onder invloed heeft plaatsgevonden tijdens de coronacrisis en in welke situaties dit plaats vond, heeft TeamAlert een focusgroeponderzoek uitgevoerd. Uit deze focusgroepen blijkt dat er door jongeren inderdaad nog steeds onder invloed wordt deelgenomen aan het verkeer. Dit gebeurt met name na het afspreken, "chillen" met vrienden en feestjes bij vrienden thuis. Dit gebeurde voor de coronacrisis ook al, maar jongeren geven aan dat met name huisfeestjes tijdens de coronatijd vaker hebben plaatsgevonden en dat er tijdens deze feestjes meer drugs wordt gebruikt.

Het huidige onderzoek is een toetsing van de resultaten van de focusgroepen. Door de resultaten kwantitatief te toetsen wordt achterhaald in hoeverre de resultaten van de focusgroepen vertaald kunnen worden naar Nederlandse jongeren tussen de 16 en 24 jaar oud in het algemeen. De resultaten van beide onderzoeken samen laten zien in welke situaties jongeren onder invloed deelnemen aan het verkeer, zowel voor als tijdens de coronacrisis. Op basis hiervan kan worden bepaald in welke situaties, naast feesten en festivals, het interessant is om jongeren aan te spreken over verkeersdeelname onder invloed van middelen.

1.1 Leeswijzer

De rapportage start in hoofdstuk 2 met de opzet van het onderzoek. In hoofdstuk 3 komen de resultaten van de vragenlijst aan bod. De rapportage sluit af met hoofdstuk 4 waarin een conclusie en aanbevelingen worden gegeven.

Hoofdstuk 2: Het onderzoek

2.1 Onderzoeksvragen

Om te achterhalen in welke situaties jongeren rijden onder invloed van alcohol en drugs en hoe dit zich heeft ontwikkeld door de tijd heen (voor de coronamaatregelen en tijdens de lockdown), worden in de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- ◆ In welke situaties gebruikten jongeren alcohol en drugs tijdens de lockdown?
- ◆ In hoeverre is het gebruiken van alcohol of drugs spontaan? En in hoeverre is de verkeersdeelname onder invloed van alcohol of drugs spontaan?
- ◆ In welke situaties rijden jongeren onder invloed van alcohol en drugs in de auto of op de scooter voor de coronamaatregelen en tijdens de lockdown?
- ◆ Wat zijn de motieven voor rijden onder invloed voor en tijdens de coronatijd?

2.2 Werving en deelnemers

Het onderzoek is uitgevoerd via een online vragenlijst. De werving voor het onderzoek heeft plaatsgevonden via social media en in het jongerenpanel van TeamAlert. Via deze kanalen is een oproep verspreid waarin jongeren tussen de 16 en 24 jaar oud werd gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek. De jongeren die werden geworven moesten in bezit zijn van een rijbewijs (of wel eens rijden zonder rijbewijs), hadden wel eens alcohol/cannabis/lachgas/drugs gebruikt en hadden ook wel eens onder invloed van een van deze middelen gereden. In de wervingstekst is vermeld dat deelnemers aan het einde van de vragenlijst ervoor kunnen kiezen om hun e-mailadres achter te laten, om kans te maken op een cadeaubon van €50.

2.3 Vragenlijst

De online vragenlijst is uitgezet van 10 november tot 22 november 2021. Het invullen van het onderzoek duurde gemiddeld negen minuten. In de vragenlijst beantwoorden deelnemers eerst een aantal vragen waarmee werd vastgesteld of zij voldeden aan de criteria voor het onderzoek (leeftijd, middelengebruik, verkeersdeelname in de auto/scooter, rijden onder invloed). Bij de vragen over het middelengebruik zijn de middelen cannabis en lachgas los getrokken van de categorie 'drugs'. Hiervoor is gekozen omdat jongeren de middelen lachgas en cannabis niet als drugs zien, terwijl deze middelen officieel wel vallen onder 'soft drugs'. Onder de categorie drugs werd in dit onderzoek alle harddrugs verstaan (XTC, cocaïne, GHB, etc). Vervolgens kregen de deelnemers een aantal vragen over de situaties waarin zij middelen gebruiken (alcohol, cannabis, lachgas of drugs) gebruikten tijdens de lockdown. Bij deze vragen was vermeld dat het ging over de periodes van de eerste lockdown (maart 2020 – juni 2020) en de tweede lockdown (oktober 2020 – juni 2021), waarbij de cafés, restaurants en discotheken gesloten waren. Om verwarring te voorkomen, zijn daarom bij deze vraag de locaties waar men niet naartoe kon tijdens de lockdown weggelaten, zoals 'op een festival', 'in een café/kroeg' en 'in een discotheek/club'. Daaropvolgend kregen zij vragen over de spontaniteit van hun middelengebruik en het rijden onder invloed daarvan. Hierna volgde het grootste gedeelte van de vragenlijst. Respondenten kregen vragen over het gebruik van de middelen die zij aangaven te gebruiken en de situaties waarbij zij onder invloed hiervan reden vóór de coronacrisis, tijdens de lockdown en nu. Echter kwam Nederland tijdens de dataverzameling opnieuw terecht in een lockdown. Dit heeft ervoor gezorgd dat sommige respondenten de vragen over het tijdperk 'nu' hebben ingevuld zonder de lockdown, terwijl andere respondenten deze vragen invulden terwijl Nederland weer in een lockdown zat. Daarom zijn deze vragen in de resultaten achterwege gelaten. De vragenlijst sloot af met een aantal vragen over demografische kenmerken. De vragenlijst is te vinden in Bijlage 1.

Hoofdstuk 3: Resultaten

In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het huidige onderzoek besproken en met behulp van grafieken gevisualiseerd. De resultaten zijn opgedeeld in de deelvragen die in het vorige hoofdstuk zijn besproken.

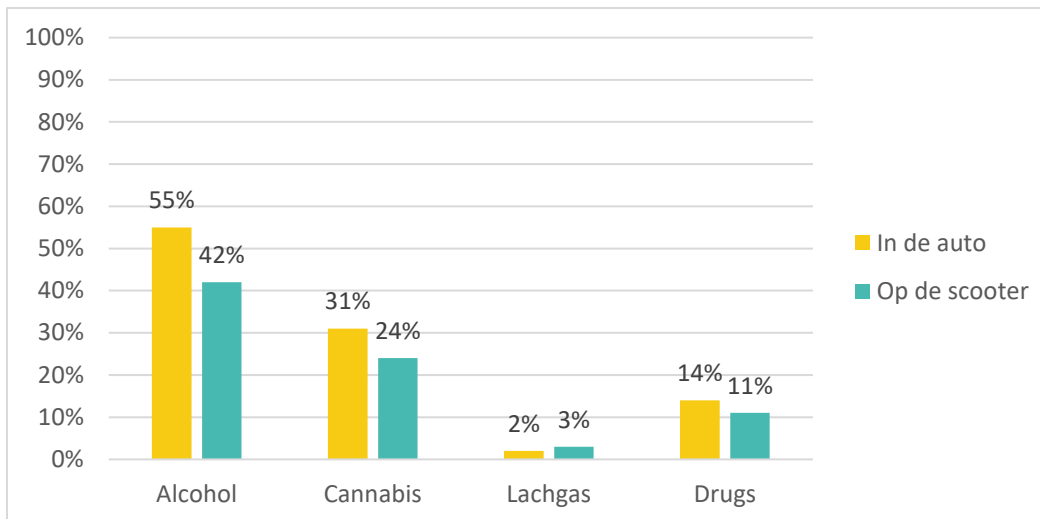
3.1 Deelnemers

In totaal hebben 373 deelnemers (N=373) de vragenlijst compleet ingevuld. In Tabel 1 zijn alle demografische kenmerken te zien. Zo kan uit Tabel 1 opgemerkt worden dat meer mannen (83%) de vragenlijst hebben ingevuld dan vrouwen (16%). De respondenten hebben een gemiddelde leeftijd van 20.4 (afgerond 20 jaar) en de meeste respondenten zijn vertegenwoordigd in de leeftijdsgroep 19 t/m 21 jaar (53%). Verder zijn de meeste respondenten midden- (46%) en hoogopgeleid (48%). Ook is uitgevraagd welk middel de respondenten wel eens gebruiken. Zo valt te zien dat bijna alle jongeren (97%) alcohol drinken. Twee derde gebruikt wel eens cannabis (67%) en de helft van de jongeren gebruikt wel eens drugs (50%). Lachgas wordt het minst gebruikt, maar wordt alsnog door 41% van de jongeren gebruikt.

Tabel 1 Demografische Kenmerken

Kenmerk	Man (N=309)	Vrouw (N=61)	Anders (N=3)	Totaal (N=373)
	83%	16%	1%	
Leeftijd	M=20,4	M=20,4	M=21,33	M=20,4
16 t/m 18	18%	18%	0%	18%
19 t/m 21	54%	49%	67%	53%
22 t/m 24	28%	33%	33%	28%
Opleidingsniveau				
Laag	6%	11%	0%	7%
Middel	46%	45%	33%	46%
Hoog	48%	45%	67%	48%
Gebruikt wel eens				
Alcohol	97%	98%	100%	97%
Cannabis	66%	72%	100%	67%
Lachgas	40%	44%	67%	41%
Drugs	48%	59%	67%	50%

Ook waren er in dit onderzoek vragen specifiek gericht op het gebruik van bepaalde middelen. Hiervoor werd aan de jongeren gevraagd onder invloed van welk middel met welk vervoersmiddel zij wel eens reden, zie Figuur 1. Uit Figuur 1 kan opgemaakt worden dat de meeste jongeren – zowel in de auto als op de scooter – onder invloed van alcohol rijden (55%; 42%). Ook wordt door drie op de tien jongeren wel eens onder invloed van cannabis gereden in de auto; op de scooter doet een kwart van de jongeren dit wel eens. Onder invloed van lachgas wordt door de jongeren uit dit onderzoek nauwelijks gereden. Zo geeft 2% van de jongeren aan wel eens onder invloed van lachgas te rijden in de auto en 3% wel eens op de scooter. Ten slotte rijdt 14% van de jongeren wel eens auto onder invloed van drugs en 11% als zij op de scooter stappen.

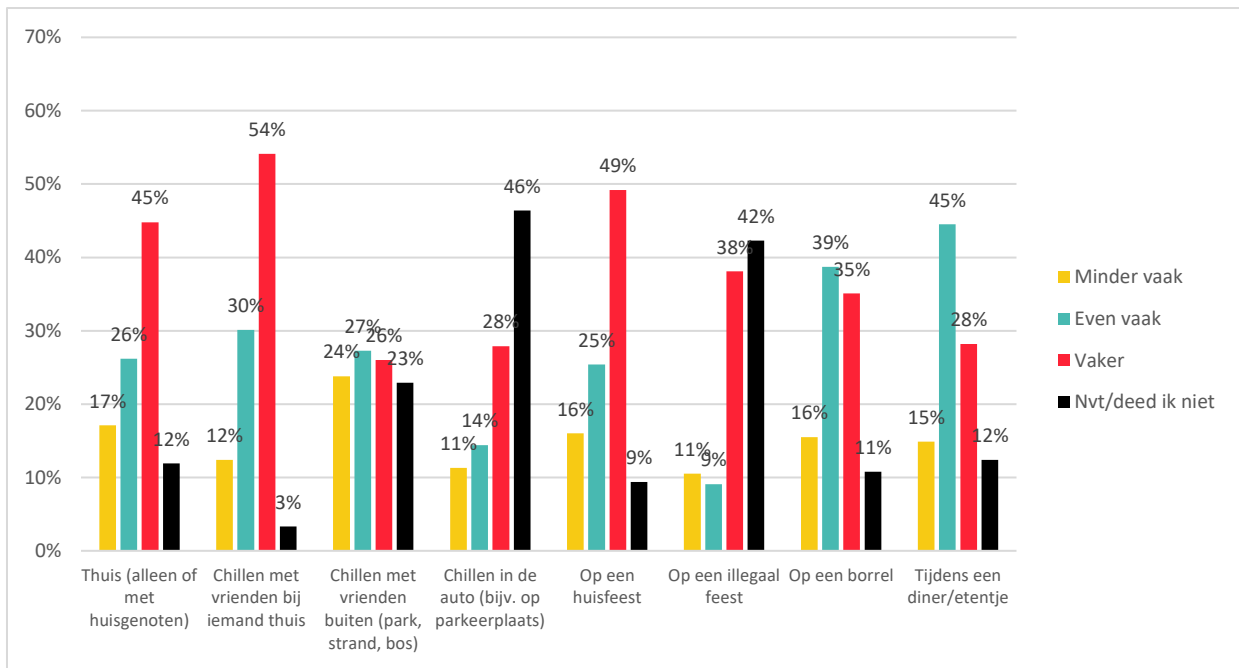
Figuur 1 Onder invloed van welk middel rijd je wel eens onder invloed en met welk vervoersmiddel?

3.2 Middelengebruik op verschillende locaties tijdens lockdown

Allereerst werden de jongeren gevraagd in welke mate zij tijdens de lockdown op verschillende locaties alcohol, cannabis, lachgas of drugs hadden gebruikt, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Hieronder worden alle middelen apart besproken. Alle antwoordopties ‘vaker’, ‘even vaak’ en ‘minder vaak’ zijn dus in vergelijking met vóór de coronamaatregelen.

3.2.1 Alcohol

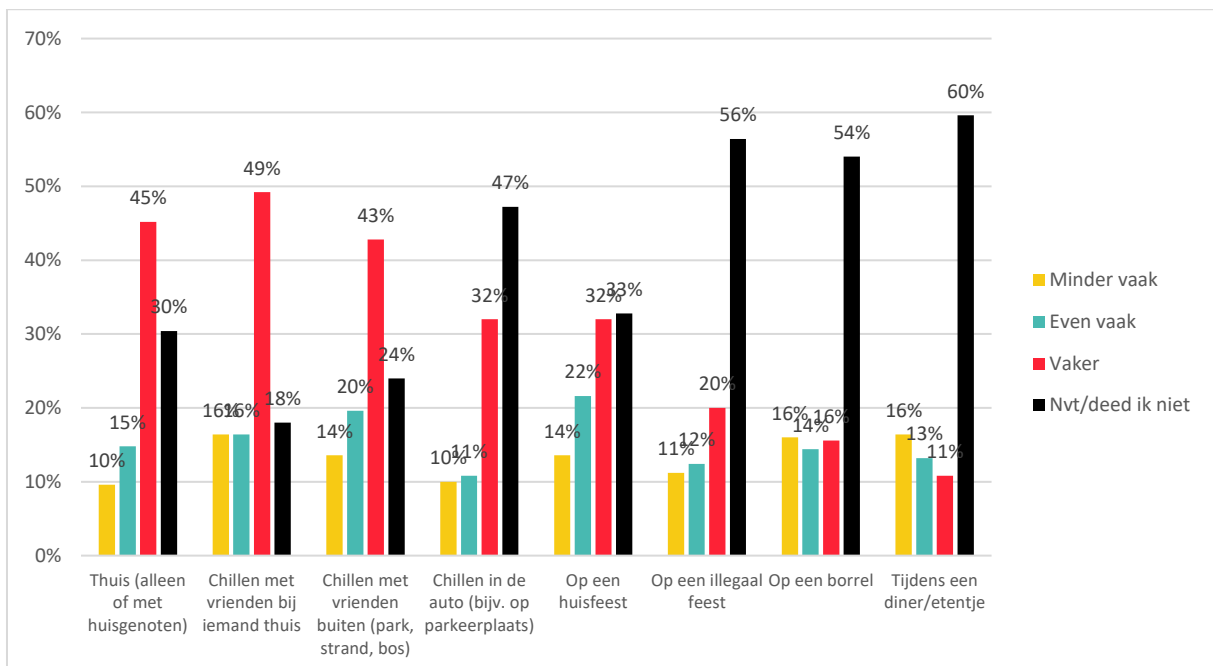
Als eerste is uitgevraagd naar het alcoholgebruik tijdens de lockdown, dit is weergegeven in Figuur 2. Opvallend in Figuur 2 is dat de percentages voor ‘minder vaak’ bij alle situaties vrij laag zijn. Dit betekent dat er over het algemeen gesteld kan worden dat voor alle uitgevraagde situaties de meeste jongeren even vaak of vaker middelen zijn gaan gebruiken tijdens de lockdown, in vergelijking met voor de coronamaatregelen. De enige situatie waarbij het percentage ‘minder vaak’ vrij hoog is en dicht ligt op de andere percentages, is bij het chillen met vrienden buiten. Een kwart van de jongeren die alcohol drinkt ($N=362$) geeft aan tijdens de lockdown juist minder vaak alcohol te hebben gedronken tijdens het chillen met vrienden buiten (24%), in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. De percentages voor ‘vaker’ zijn daarentegen vrij hoog bij alle situaties. Hiermee kan wederom over het algemeen gesteld worden dat voor alle uitgevraagde situaties de meeste jongeren vaker middelen zijn gaan gebruiken tijdens de lockdown, in vergelijking met voor de coronamaatregelen. Zo blijkt de meerderheid van de jongeren tijdens de lockdown vaker alcohol te nuttigen tijdens het chillen met vrienden bij iemand thuis (54%). In Figuur 2 is verder te zien dat 49% van de jongeren die alcohol drinken vaker alcohol is gaan drinken op een huisfeest en 45% vaker thuis. De situaties waarin de meeste jongeren even vaak alcohol dronken, zijn tijdens een diner/etentje (45%) en op een borrel (39%). Ten slotte bleek ‘chillen in de auto (bijv. op een parkeerplaats)’ geen populaire plek te zijn om alcohol te drinken; zo geeft 46% van de jongeren aan geen alcohol te drinken op deze locatie tijdens de lockdown.

Figuur 2 Hoe vaak dronk jij alcohol in de lockdown in deze situaties t.o.v. voor de coronamaatregelen? (N=362)

3.2.2. Cannabis

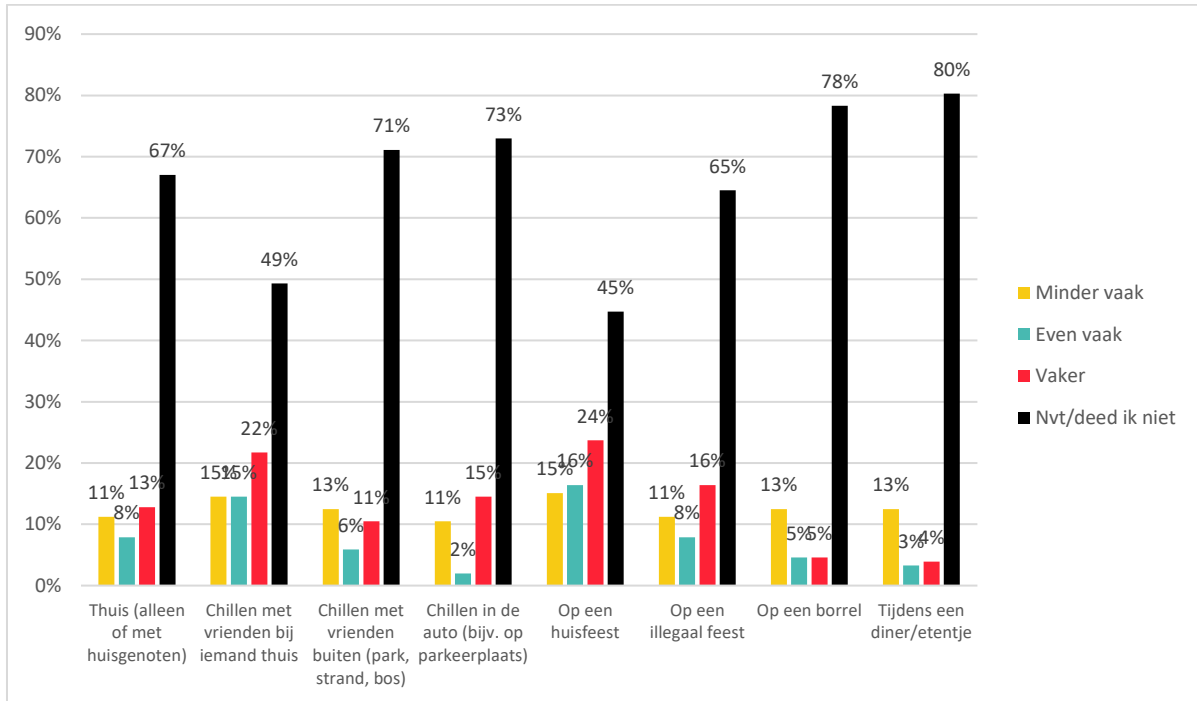
Behalve dat deze gegevens voor alcohol zijn uitgevraagd, is hetzelfde gedaan voor het cannabisgebruik tijdens de lockdown. De resultaten hiervan zijn te zien in Figuur 3. In Figuur 3 is te zien dat bijna de helft van de jongeren die cannabis gebruikt (N=250) tijdens de lockdown vaker cannabis hebben gebruikt tijdens het chillen met vrienden bij iemand thuis (49%). Verder is in Figuur 3 te zien dat van de jongeren die cannabis gebruikt, 45% vaker thuis (alleen of met huisgenoten) cannabis gebruikte in de lockdown en 43% tijdens het chillen buiten met vrienden, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. De situaties tijdens de lockdown waarin door de meerderheid van de jongeren geen cannabis werd gebruikt, waren tijdens een diner/etentje (60%), op een illegaal feest (56%) en op een borrel (54%).

Figuur 3 Hoe vaak gebruikte jij cannabis in de lockdown in deze situaties t.o.v. voor de coronamaatregelen? (N=250)

3.2.3. Lachgas

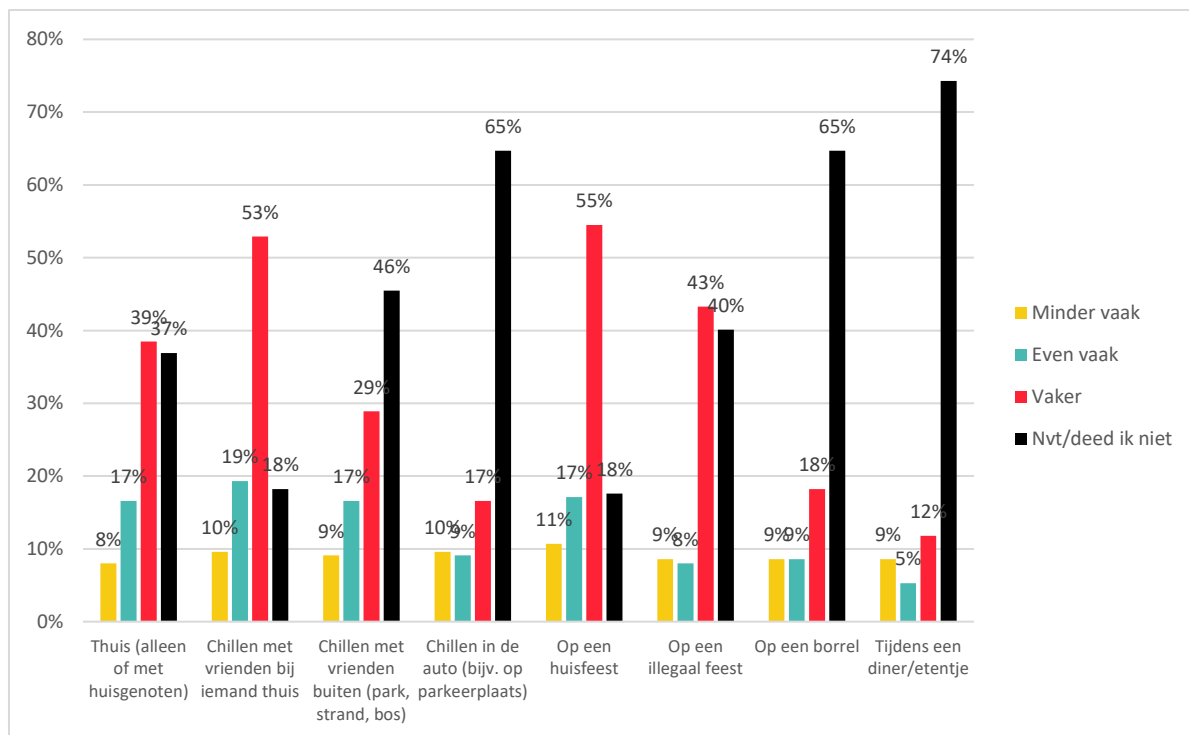
Verder werd het lachgasgebruik onder de jongeren tijdens de lockdown uitgevraagd. De resultaten hiervan zijn weergegeven in Figuur 4. Opvallend is dat de grote meerderheid van de jongeren die lachgas gebruiken ($N=152$) aangeven tijdens de lockdown in geen enkele situatie lachgas te hebben gebruikt, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. In Figuur 4 is te zien dat een kwart van de jongeren die lachgas gebruiken vaker lachgas gebruikte op huisfeestjes (24%). Verder is te zien dat twee op de tien jongeren vaker lachgas gebruikte tijdens het chillen met vrienden bij iemand thuis.

Figuur 4 Hoe vaak gebruikte jij lachgas in de lockdown in deze situaties t.o.v. voor de coronamaatregelen? ($N=152$)

3.2.4. Drugs

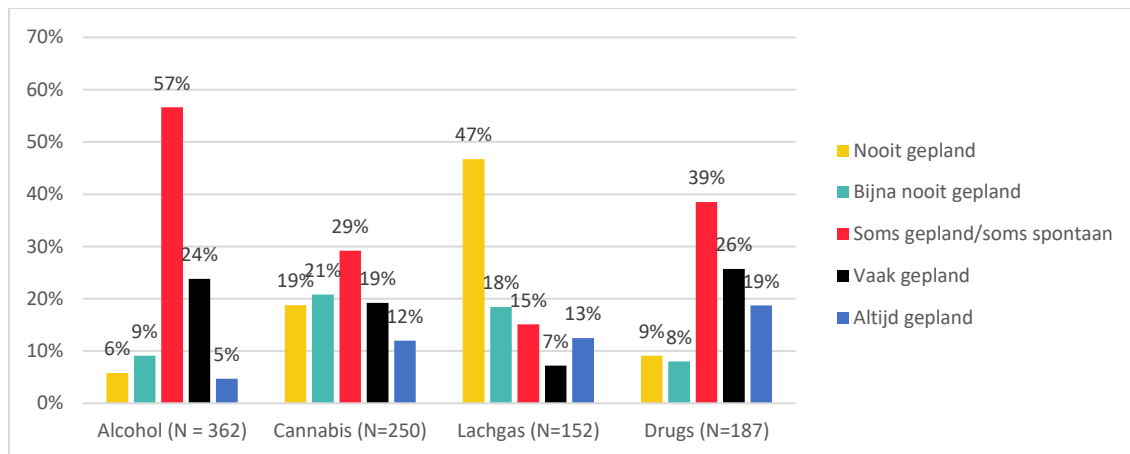
Ten slotte werd met betrekking tot middelengebruik tijdens de lockdown gevraagd hoe vaak jongeren drugs hebben gebruikt in bepaalde situaties tijdens de lockdown. Deze resultaten zijn weergegeven in Figuur 5. In Figuur 5 is te zien dat de meerderheid van de jongeren die drugs gebruiken ($N=187$) tijdens de lockdown vaker drugs hebben gebruikt op huisfeestjes (55%) en met vrienden bij iemand thuis (53%), in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Verder is het opvallend dat van de jongeren die drugs gebruiken bijna even veel jongeren vaker drugs gebruikten in bepaalde situaties in de lockdown als helemaal geen drugs gebruikten in dezelfde situaties, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Zo is te zien in Figuur 5 dat 43% van de jongeren die drugs gebruiken, vaker drugs is gaan gebruiken op een illegaal feest, terwijl 40% van de jongeren aangeeft dit helemaal niet te doen tijdens de lockdown op een illegaal feest. Diezelfde tegenstelling geldt voor de situatie 'thuis (alleen of met vrienden)'; 39% van de jongeren gebruikt drugs dan vaker, terwijl 37% van de jongeren dan drugs liever laat liggen. Ten slotte, de plekken waar tijdens de lockdown door de grote meerderheid juist geen drugs werd gebruikt waren tijdens een diner/etentje (74%), op een borrel (65%) of tijdens het chillen in de auto (op een parkeerplaats) (65%).

Figuur 5 Hoe vaak gebruikte jij drugs in de lockdown in deze situaties t.o.v. voor de coronamaatregelen? (N=187)

3.3 Spontaniteit van middelengebruik

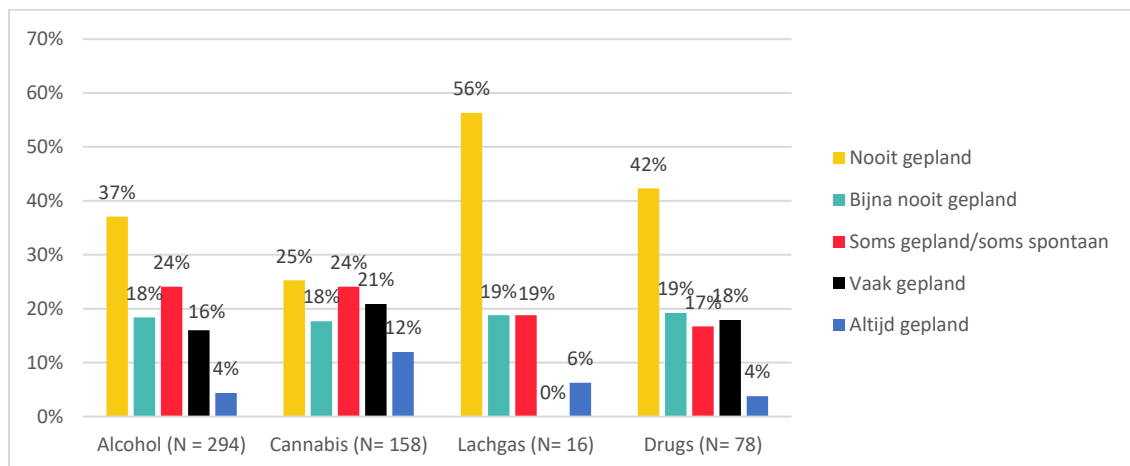
De jongeren is gevraagd naar de spontaniteit van hun middelengebruik, dit is weergegeven in Figuur 6. Hierin is te zien dat de spontaniteit van het gebruik per middel verschilt. Zo blijkt uit Figuur 6 dat het grotendeel van de jongeren die alcohol drinken ($N=362$) dit even vaak gepland doen als spontaan (57%). Voor cannabis geldt ook dat de meeste jongeren dit even vaak gepland gebruiken als spontaan (29%), echter liggen de cijfers hier dicht op elkaar. Zo is te zien in Figuur 6 dat een groter deel van de jongeren het (bijna) nooit plant om cannabis te gebruiken (40%), tegenover 31% van de jongeren die het (bijna) altijd plant. Verder wordt lachgas door de meeste jongeren veruit het vaakst spontaan gebruikt (47%). Drugs daarentegen wordt juist het meest gepland gebruikt (vaak + altijd: 45%).

Figuur 6 Wanneer je [middel] nuttigt/gebruikt, is dit dan gepland of spontaan?

3.4 Spontaniteit van rijden onder invloed na middelengebruik

Vervolgens is uitgevraagd in hoeverre jongeren spontaan of gepland onder invloed rijden. Deze resultaten zijn weergegeven in Figuur 7. Hierin is te zien dat wanneer jongeren onder invloed rijden van middelen, dat door de meeste jongeren bijna altijd spontaan gebeurt. Als we kijken naar de middelen los van elkaar, zien we onderling meer verschillen. Zo blijkt uit Figuur 7 dat wanneer jongeren rijden onder invloed van alcohol ($N=294$), de meeste jongeren dit niet plannen (37%). Hetzelfde is uitgevraagd voor cannabis. Opvallend hierbij is dat de cijfers voor cannabis wederom dicht op elkaar liggen. Van de jongeren die onder invloed van cannabis rijden ($N=158$) geeft 43% aan dit (bijna) nooit gepland te doen, 24% soms gepland/soms spontaan en 33% (bijna) altijd gepland. Als we kijken naar de resultaten van jongeren die rijden onder invloed van lachgas, dan zien we dat in dit onderzoek weinig jongeren onder invloed van lachgas rijden ($N=16$). Daarom moeten deze resultaten met enige voorzichtigheid bekeken worden. Van de jongeren die onder invloed van lachgas rijden, rijdt de meerderheid niet gepland onder invloed van lachgas (56%). Ten slotte is hetzelfde uitgevraagd voor drugs. In Figuur 7 is te zien dat de meeste jongeren die onder invloed van drugs rijden ($N=78$) dit nooit plannen (42%).

Figuur 7 Als je onder invloed rijdt van [middel], is dit dan van te voren al bedacht of gebeurt dat spontaan?

3.5 Situaties rijden onder invloed na middelengebruik vóór coronamaatregelen en tijdens lockdown

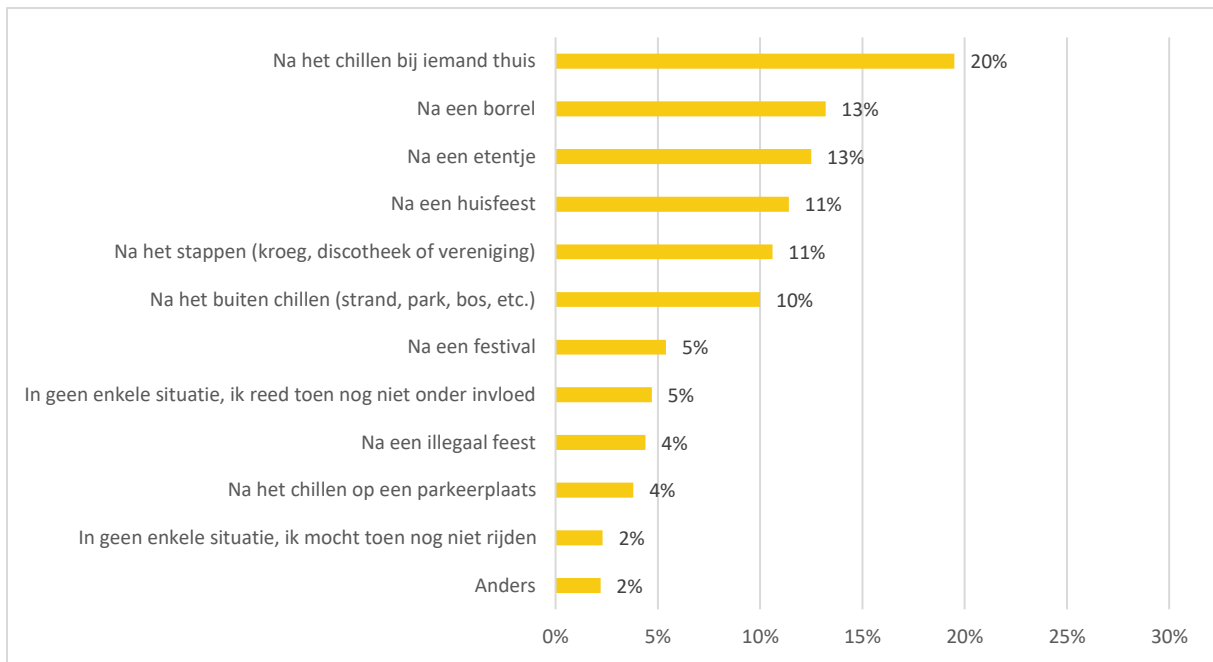
In dit gedeelte van de resultaten worden de vragen besproken over de situaties waarin onder invloed wordt gereden van middelen (alcohol, cannabis, lachgas, drugs) in verschillende tijdperiodes. Allereerst is uitgevraagd naar het rijden onder invloed van middelen vóór de coronamaatregelen, om een soort algemeen beeld te kunnen schetsen van situaties waarin jongeren 'normaliter' (voor het coronatijdperk) onder invloed reden. Vervolgens is uitgevraagd in welke situaties jongeren onder invloed reden van middelen tijdens de lockdown, om zo een vergelijking te kunnen trekken met hoe het was vóór de coronamaatregelen. Ten slotte is aan de jongeren gevraagd of ze nu (in het heden, zonder coronamaatregelen) nog wel eens onder invloed rijden na het gebruik van een bepaald middel. Deze vraag was gesteld om de vergelijking over tijd te kunnen trekken. Van de jongeren die aangaven nu nog wel eens onder invloed te rijden, zijn dezelfde vragen als hiervoor gesteld omtrent situaties. Echter, tijdens de dataverzameling kwam Nederland opnieuw terecht in een lockdown. Dit heeft ervoor gezorgd dat sommige respondenten de vragen over het tijdperk 'nu' hebben ingevuld zonder in een lockdown te zitten (zoals de bedoeling was), terwijl andere respondenten deze vragen invulden terwijl Nederland weer opnieuw in een lockdown zat. Dit heeft gezorgd voor vertekende resultaten. Daarom is het tijdperk 'nu' met betrekking tot situaties waarin onder invloed wordt gereden in de resultaten achterwege gelaten.

De resultaten van het rijden onder invloed van middelen in bepaalde situaties vóór de coronamaatregelen en tijdens de lockdown worden samengenomen. De resultaten worden per middel los besproken.

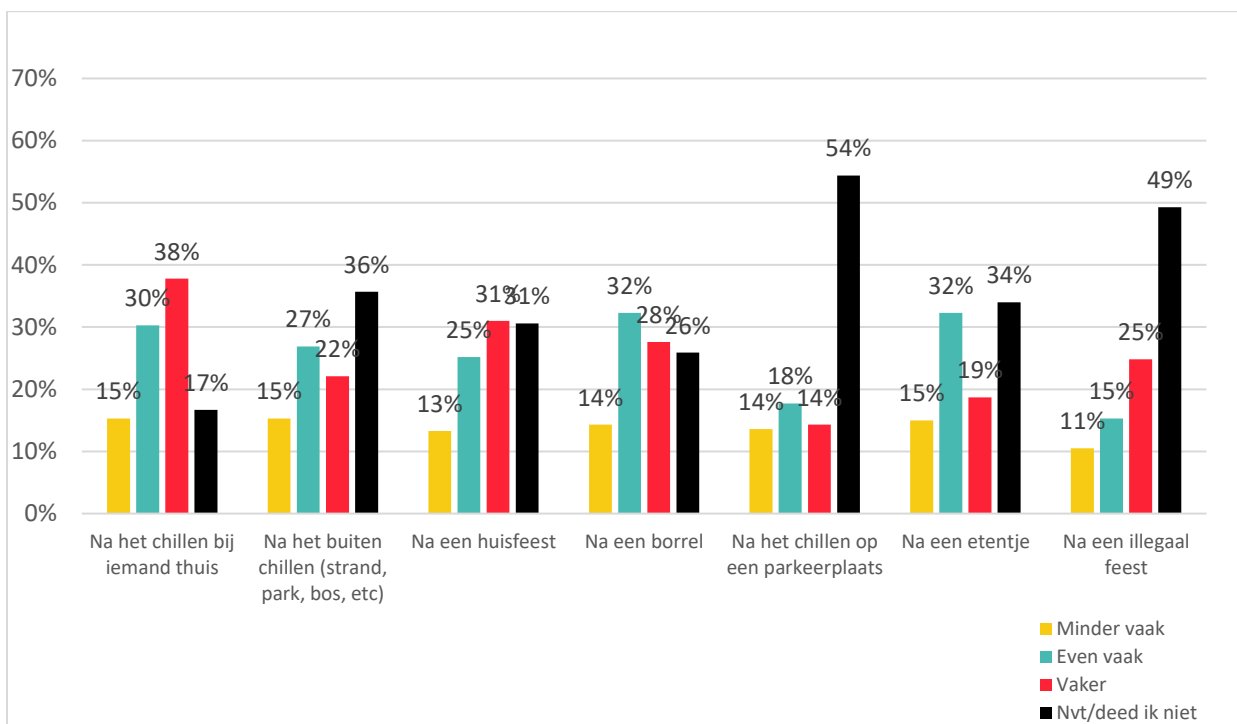
3.5.1 Situaties rijden onder invloed van alcohol voor en tijdens de lockdown

Als eerste is uitgevraagd naar het rijden onder invloed van alcohol na bepaalde situaties, dit is weergegeven in Figuur 8. Uit Figuur 8 is op te maken dat vóór het invoeren van de coronamaatregelen een op de vijf jongeren die onder invloed rijdt van alcohol ($N=294$) dit wel eens deed na het chillen bij iemand thuis (20%). Daarnaast reed 13% van de jongeren vóór de coronamaatregelen wel eens onder invloed gereden na een borrel of na een etentje. De situatie waarin door de minste jongeren onder invloed van alcohol werd gereden vóór de coronamaatregelen was na het chillen op een parkeerplaats (4%).

Als vergelijking is ook uitgevraagd hoe vaak jongeren tijdens de lockdown onder invloed van alcohol hebben gereden, ten opzichte van vóór de coronamaatregelen. De resultaten zijn weergegeven in Figuur 9. Tijdens de lockdown reden de meeste jongeren die alcohol drinken ($N=294$) vaker onder invloed van alcohol na het chillen bij iemand thuis, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. In Figuur 9 is te zien dat 38% van de jongeren die alcohol drinken dit vaker deden. Opvallend in Figuur 9 is dat de cijfers in sommige situaties dicht op elkaar liggen. Zo wordt er door 31% van de jongeren vaker onder invloed gereden van alcohol na een huisfeest, maar wordt er tegelijk ook door 31% van de jongeren helemaal niet onder invloed gereden na die situatie. Hetzelfde geldt voor na een borrel: 28% van de jongeren rijdt vaker onder invloed van alcohol na een borrel, terwijl 26% dit helemaal niet deed. Uiteindelijk rijdt het grootste deel van de jongeren na een borrel nog even vaak naar huis onder invloed van alcohol, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Opvallend is ook dat 32% van de jongeren even vaak onder invloed van alcohol naar huis rijdt en tegelijk 34% dit nooit deed tijdens de lockdown. Ten slotte reed de meerderheid van de jongeren (54%) niet onder invloed na het chillen op een parkeerplaats. Zie Figuur 9 voor alle resultaten.

Figuur 8 In welke situaties reed je vóór de coronamaatregelen wel eens onder invloed van alcohol? (N=294)

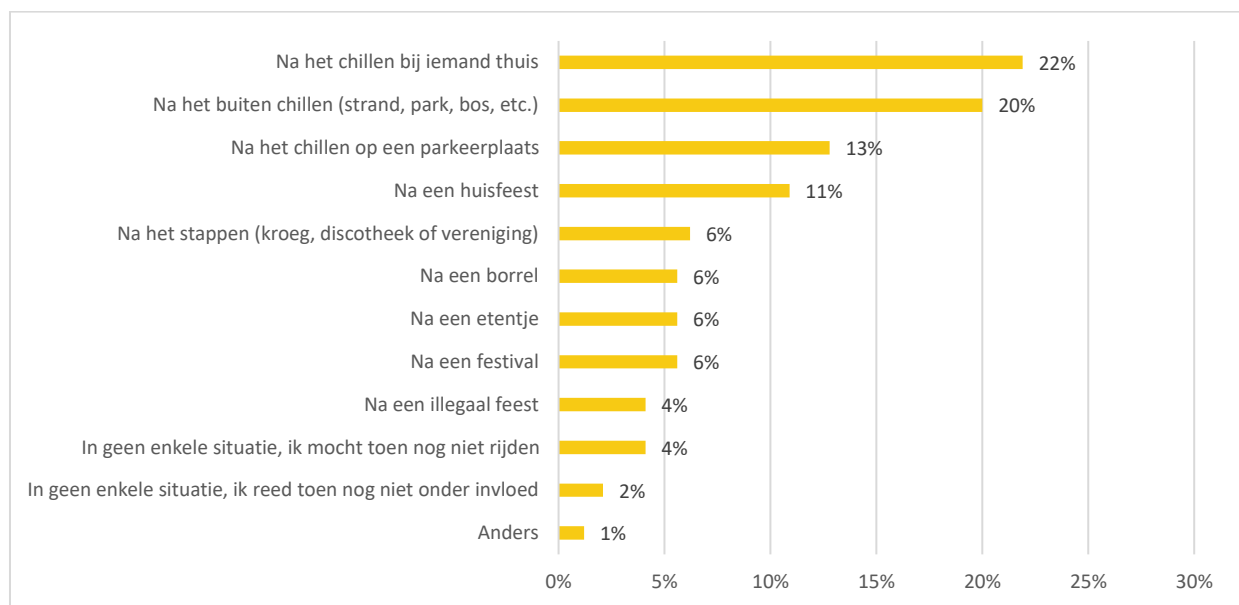
Figuur 9 Hoe vaak reed je tijdens de lockdown in deze situaties wel eens onder invloed van alcohol? (N=294)

3.5.2 Situaties rijden onder invloed van cannabis voor en tijdens de lockdown

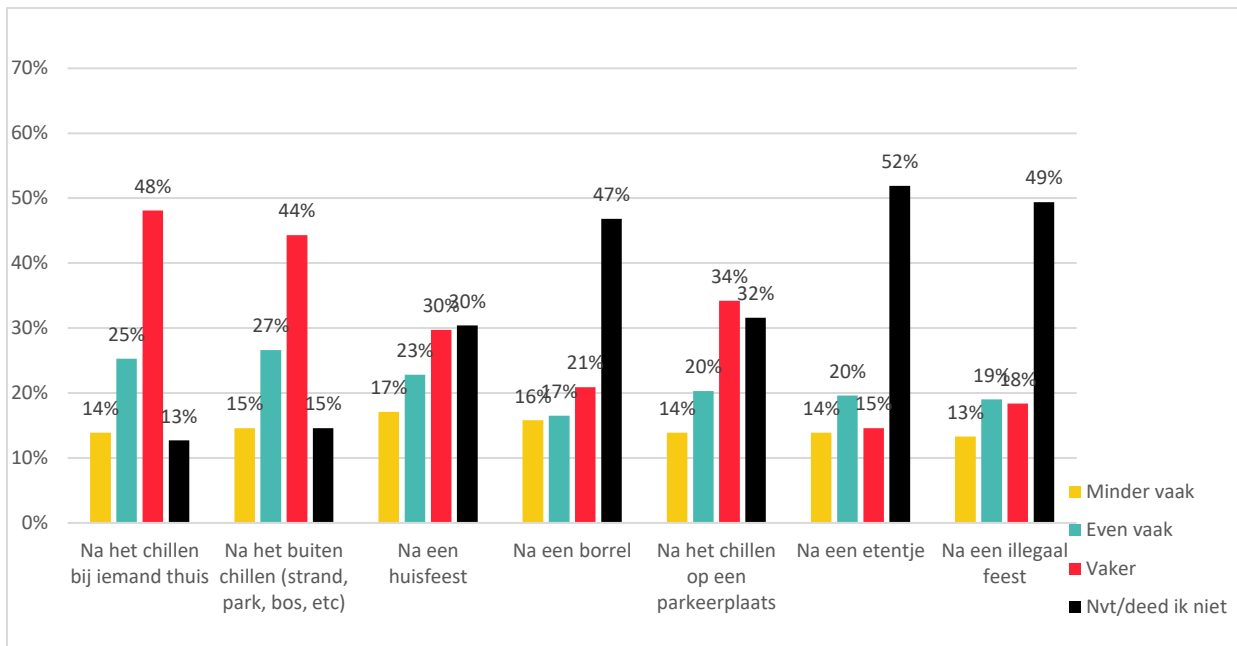
Behalve de vragen over het rijden onder invloed van alcohol voor en tijdens de coronacrisis, zijn ook vragen gesteld over het rijden onder invloed van cannabis vóór de coronamaatregelen en tijdens de lockdown.

Eerst is uitgevraagd in welke situaties jongeren wel eens onder invloed reden van cannabis vóór de coronamaatregelen. De resultaten hiervan zijn weergegeven in Figuur 10. Hieruit is op te maken dat vóór het invoeren van de coronamaatregelen het rijden onder invloed van cannabis voornamelijk gebeurde na het chillen bij iemand thuis (22%). Daarnaast reed 20% van de jongeren die cannabis gebruikt ($N=158$) vóór de coronamaatregelen wel eens onder invloed van cannabis na het buiten chillen (20%) of na het chillen op een parkeerplaats (13%). De locatie waar door de minste jongeren onder invloed van cannabis werd gereden vóór de coronamaatregelen was na een illegaal feest (7%).

Voor cannabis is ook uitgevraagd hoe vaak jongeren tijdens de lockdown onder invloed van cannabis hebben gereden, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. De resultaten staan in Figuur 11. Hierin is te zien dat tijdens de lockdown bijna de helft van de jongeren die cannabis gebruikt ($N=158$) vaker onder invloed van cannabis reed na het chillen bij iemand thuis, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Verder is in Figuur 11 te zien dat daarnaast door 44% van de jongeren vaker onder invloed werd gereden van cannabis na het chillen buiten (stand, park, bos etc.) tijdens de lockdown in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Opvallend zijn wederom cijfers die dicht tegen elkaar aan liggen. Zo blijkt een even grote groep van de jongeren vaker onder invloed van cannabis te rijden na een huisfeest als helemaal niet (30%). Ook na het chillen op een parkeerplaats zien we deze tegenstelling: 34% van de jongeren reed tijdens de lockdown vaker onder invloed van cannabis na het chillen op een parkeerplaats, terwijl 32% dit helemaal niet deed. Ten slotte, de locaties waar door de meeste jongeren niet onder invloed van cannabis werd gereden tijdens de lockdown in vergelijking met vóór de coronamaatregelen waren na een etentje (52%), na een illegaal feest (49%) en na een borrel (49%).

Figuur 10 In welke situaties reed je vóór de coronamaatregelen wel eens onder invloed van cannabis? ($N=158$)

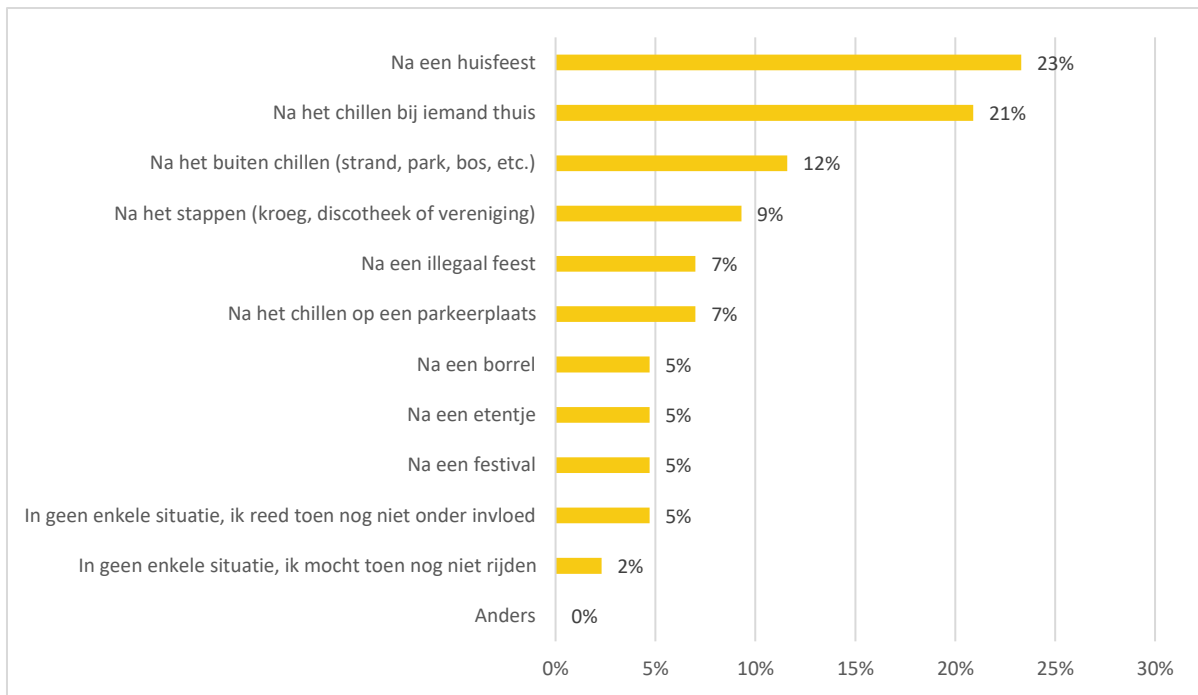
Figuur 11 Hoe vaak reed je onder invloed van cannabis in deze situaties tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de coronamaatregelen? (N=158)

3.5.3 Situaties rijden onder invloed van lachgas voor en tijdens de lockdown

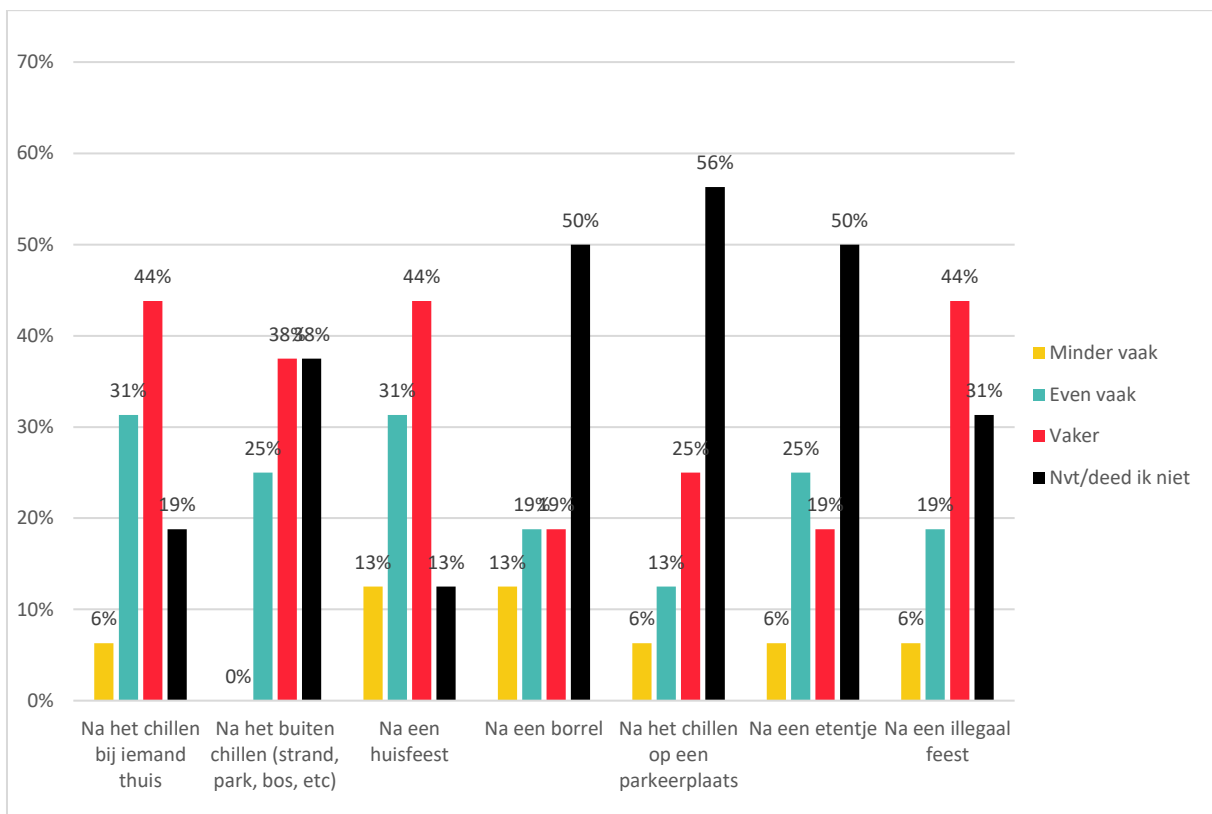
Verder is ook de vraag gesteld over de situaties waarin jongeren rijden onder invloed van lachgas. Doordat er een klein aantal personen (N=16) is dat onder invloed rijdt van lachgas, moeten de resultaten met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Net als bij de andere middelen, is eerst gevraagd in welke situaties jongeren wel eens onder invloed reden van lachgas vóór de coronamaatregelen. De resultaten hiervan zijn weergegeven in Figuur 12. Hierin is te zien dat vóór het invoeren van de coronamaatregelen de meeste jongeren die lachgas gebruiken onder invloed reden van lachgas na een huisfeest (23%). Daarnaast werd door 21% van de jongeren vóór het invoeren van de coronamaatregelen wel eens onder invloed gereden van lachgas na het chillen bij iemand thuis (21%). De locatie waar door de minste jongeren onder invloed van lachgas werd gereden vóór de coronamaatregelen was na een etentje of na een festival (allebei 5%).

Ook voor lachgas is uitgevraagd hoe vaak jongeren tijdens de lockdown onder invloed van lachgas hebben gereden, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. De resultaten hiervan zijn weergegeven in Figuur 13. Tijdens de lockdown reden de meeste jongeren vaker onder invloed van lachgas na het chillen bij iemand thuis (44%), na een huisfeest (44%) en na een illegaal feest (44%), in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Opvallend zijn de cijfers van het rijden onder invloed van lachgas na het chillen buiten: 38% van de jongeren geeft aan dit vaker te doen, maar ook 38% van de jongeren geeft aan dit toen helemaal niet te doen. Verder is te zien in Figuur 13 dat de meeste jongeren niet na het chillen op een parkeerplaats (56%), na een borrel (50%) of na een etentje (50%) onder invloed reden van lachgas in de lockdown, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Zie Figuur 13 voor alle resultaten.

Figuur 12 In welke situaties reed je vóór de coronamaatregelen wel eens onder invloed van lachgas? (N=16)

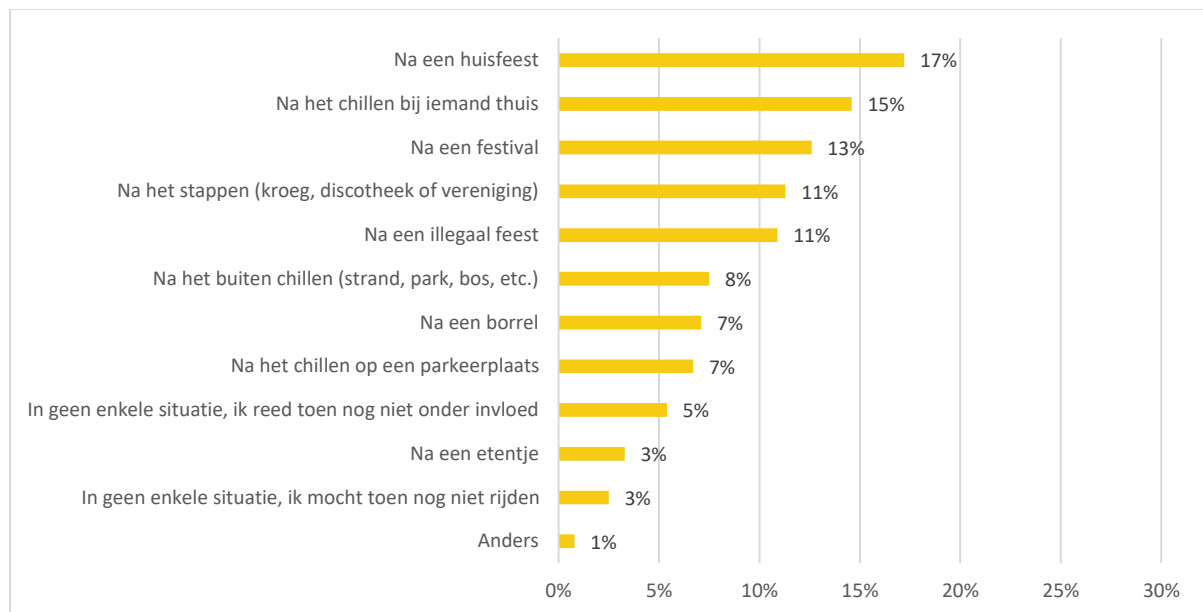
Figuur 13 Hoe vaak reed je onder invloed van lachgas in deze situaties tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de coronamaatregelen? (N=16)

3.5.4 Situaties rijden onder invloed van drugs voor en tijdens de lockdown

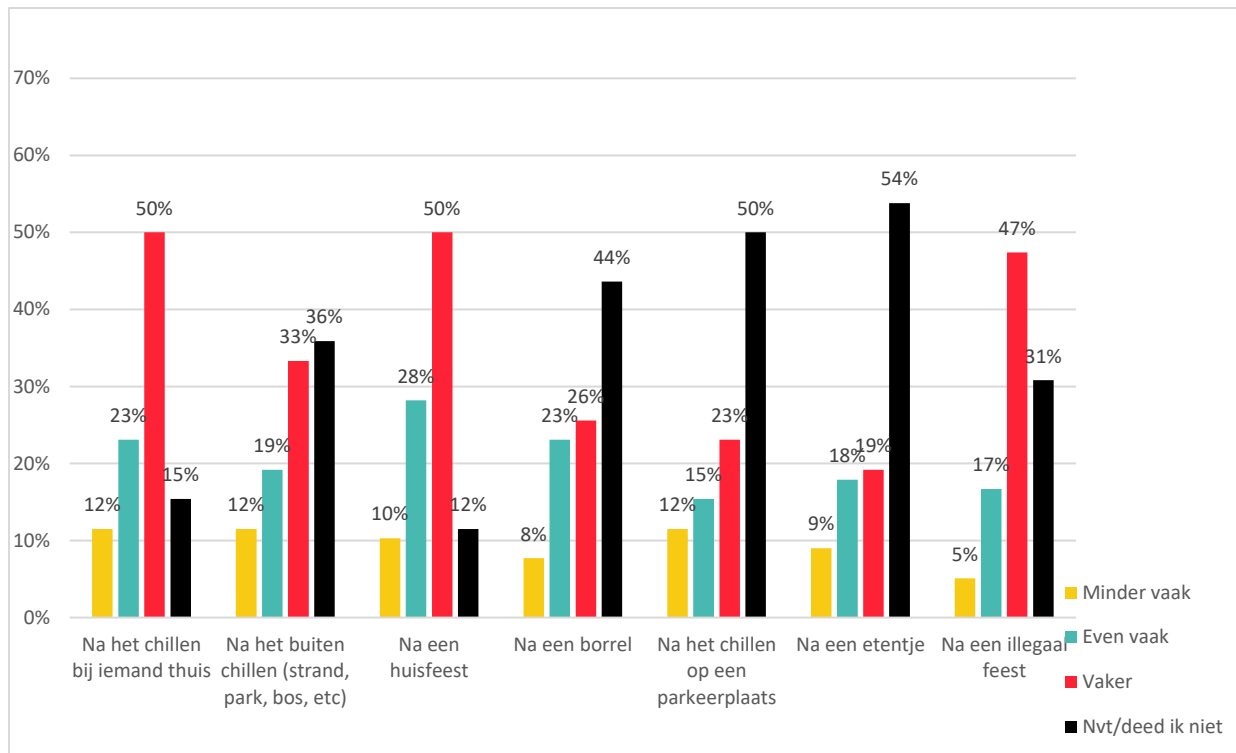
Ten slotte zijn ook aan de gebruikers van drugs vragen gesteld over het rijden onder invloed van drugs voor de coronamaatregelen en tijdens de lockdown.

Eerst is gevraagd in welke situaties jongeren wel eens onder invloed reden van drugs vóór de coronamaatregelen. De resultaten hiervan zijn weergegeven in Figuur 14. Hieruit is op te maken dat vóór het invoeren van de coronamaatregelen bijna een op de vijf jongeren die onder invloed rijden van drugs ($N=78$) dit wel eens deed na een huisfeest (17%). Daarnaast werd door 15% van de jongeren vóór het invoeren van de coronamaatregelen wel eens onder invloed gereden van drugs na het chillen bij iemand thuis (15%) of na een festival (13%). De locatie waar door de minste jongeren onder invloed van drugs werd gereden vóór de coronamaatregelen was na een etentje (3%).

Verder is ook uitgevraagd hoe vaak jongeren onder invloed reden van drugs tijdens de lockdown, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. De resultaten hiervan staan in Figuur 15. Hieruit is op te maken dat de meeste jongeren tijdens de lockdown vaker reden onder invloed van drugs na het chillen bij iemand thuis (50%), na een huisfeest (50%) en na een illegaal feest (47%), in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Daarnaast werd door de meerderheid van de jongeren niet onder invloed gereden van drugs na een etentje (54%) en door 50% van de jongeren niet na het chillen op een parkeerplaats in de lockdown, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Zie Figuur 14 voor alle resultaten.

Figuur 14 In welke situaties reed je vóór de coronamaatregelen wel eens onder invloed van drugs? ($N=78$)

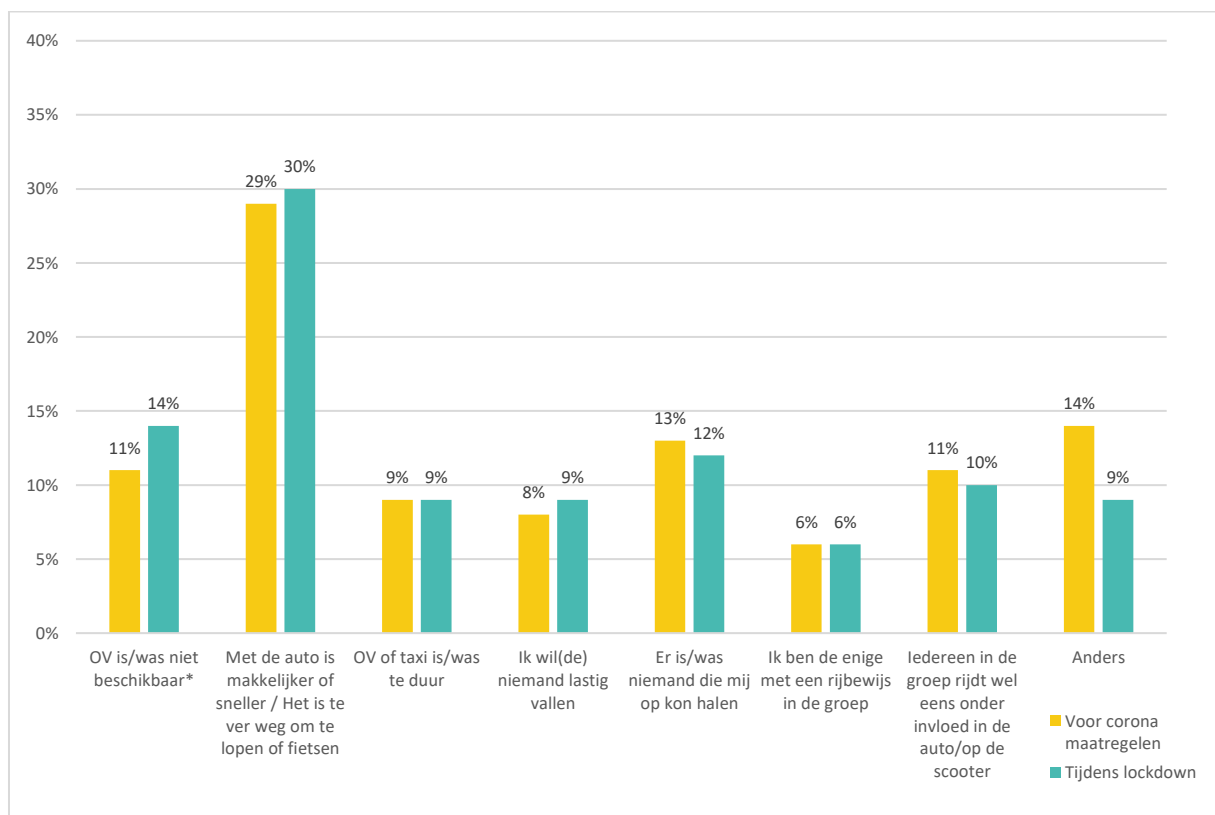

Figuur 15 Hoe vaak reed je onder invloed van drugs in deze situaties tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de coronamaatregelen? (N=78)

3.6 Motieven Rijden Onder Invloed

Na de vragen over de situaties van het rijden onder invloed, zijn als laatste nog de motieven uitgevraagd over het rijden onder invloed van middelen. Deze vraag was in het algemeen gesteld (dus niet per middel) en werd uitgevraagd per tijdperk, dus een vraag met betrekking tot ‘voor de coronamaatregelen’ en een met ‘tijdens de lockdown’. De motieven voor het rijden onder invloed voor het tijdperk ‘nu’ is vanwege dezelfde reden als in het vorige stuk weggelaten.

Uit Figuur 16 is op te maken dat de voornaamste reden om zowel vóór de coronamaatregelen als tijdens de lockdown onder invloed te rijden is dat de auto makkelijker/snelser of het is te ver fietsen (29% en 30%). Ook valt uit Figuur 14 op te maken dat meer jongeren tijdens de lockdown onder invloed reden omdat het openbaar vervoer (OV) niet beschikbaar was, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Tijdens de lockdown was er namelijk een avondklok, waardoor er op een gegeven tijdstip ook geen OV meer beschikbaar was. Verder blijkt uit de open antwoorden (‘anders’) (N=99) dat veel jongeren vóór de coronamaatregelen nog niet onder invloed reden.

*Figuur 16 Wat zijn de motieven om onder invloed te rijden? * : Bij de vraag over wat het motief was om tijdens de lockdown onder invloed te rijden, was als voorbeeld geschreven ‘het OV reed niet door de avondklok’.*

Hoofdstuk 4: Conclusie

In de conclusie worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek samengevat. Daarnaast wordt er een mogelijke verklaring gegeven voor de resultaten die gevonden zijn. Ten slotte worden er nog aanbevelingen gedaan.

4.1 Middelengebruik situaties tijdens lockdown in vergelijking met voor de coronamaatregelen

Uit dit onderzoek blijkt dat er vaker middelen werden gebruikt tijdens de lockdown in bepaalde situaties, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. De helft van de jongeren gebruikte tijdens de lockdown vaker alcohol, cannabis en drugs tijdens het chillen met vrienden bij iemand thuis, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Hiermee is het chillen met vrienden bij iemand thuis de meest populaire plek voor het gebruik van deze middelen tijdens de lockdown, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Daarnaast gebruikten jongeren tijdens de lockdown vaker alcohol of drugs op een huisfeest in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Een andere situatie waarin veel jongeren ook vaker middelen gebruikten, is thuis (alleen of met huisgenoten). Zo werden alcohol en cannabis door 45% van de jongeren thuis vaker gebruikt tijdens de lockdown in vergelijking met vóór de corona maatregelen. Naast de bovengenoemde situaties, werd er ook buitenshuis vaker middelen gebruikt. Zo komt uit huidig onderzoek naar voren dat jongeren vaker cannabis gebruikten tijdens het chillen met vrienden buiten (strand, park, bos) en vaker drugs op een illegaal feest in vergelijking met vóór de coronamaatregelen.

Opvallend is dat jongeren die lachgas gebruiken aangeven tijdens de lockdown in geen enkele situatie vaker lachgas te hebben gebruikt in vergelijking met vóór de coronamaatregelen; juist de grote meerderheid geeft aan in alle situaties geen lachgas te hebben gebruikt tijdens de lockdown. Deze resultaten zijn in lijn met onderzoek van Van Miltenburg et al. (2020), waarin wordt beschreven dat lachgas het minst vaak werd gebruikt tijdens de lockdown van alle middelen. Het niet meer uit (kunnen) gaan is veruit de meest genoemde reden om minder drugs (waaronder lachgas) te gebruiken (van Miltenburg et al., 2020). In lijn hiermee bleek dat lachgas een uitgaansdrug is, die voornamelijk wordt gebruikt in clubs of discotheken (Monshouwer et al., 2021). Daarom is het aannemelijk dat in het huidige onderzoek het verminderde gebruik van lachgas onder jongeren tijdens de lockdown verklaard kan worden doordat men niet meer kon uitgaan in deze periode.

Over het algemeen kan er dus gesteld worden dat voor alle uitgevraagde situaties de meeste jongeren even vaak of vaker alcohol, cannabis en drugs zijn gaan gebruiken tijdens de lockdown, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat de situaties waarin normaliter alcohol of drugs wordt gebruikt in deze vraag waren weggehaald. Zo waren de locaties ‘op een festival’, ‘in een café/kroeg’ en ‘in een discotheek/club’ in de vraag over het middelengebruik tijdens de lockdown weggehaald. Als deze situaties wel bij de antwoordopties hadden gestaan, dan waren dit hoogstwaarschijnlijk de situaties geweest waarin ‘minder vaak’ iets werd genuttigd, omdat dit dus door de lockdown niet meer mogelijk was.

Ten slotte is er een bijna even grote groep jongeren die vaker ‘buiten met vrienden’ alcohol dronk als de groep jongeren die minder vaak buiten alcohol dronk. Het lijkt er dus op dat de jongeren die alcohol drinken in dezelfde mate buiten samenkwamen (park, strand, bos) om alcohol te drinken, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Het drinken van alcohol buiten met vrienden bij een park, strand of bos is en blijft over de tijd heen dus een populaire plek om alcohol te drinken.

4.2 Spontaniteit gebruik middelen en rijden onder invloed hiervan

De spontaniteit van het gebruiken van middelen verschilt per middel. Zo is gebleken dat de meeste jongeren het gebruik van lachgas nooit plannen, terwijl dit voor drugs juist wel vaker het geval is. Daarnaast wordt alcohol bijna even vaak spontaan als gepland genuttigd. Cannabis wordt door zowel veel jongeren spontaan als ook door veel jongeren gepland gebruikt, wat zich ook door vertaalt in de cijfers van het rijden onder invloed.

Over het algemeen rijden jongeren vaker spontaan onder invloed dan gepland, maar dit verschilt ook per middel. Het lijkt erop dat een grotere meerderheid van de jongeren spontaner onder invloed rijdt van drugs en lachgas dan onder invloed van cannabis en alcohol. Een mogelijke reden hiervoor kan zijn dat jongeren het rijden onder invloed van alcohol en cannabis minder gevaarlijk vinden. Dit is echter niet met zekerheid te zeggen. In het huidige onderzoek is wel uitgevraagd waarom jongeren rijden onder invloed, maar de vraag omtrent risico-inschatting is niet meegenomen. Wel blijkt uit een paar open antwoorden over de motieven om onder te invloed rijden

dat jongeren het prima vinden om na een paar drankjes of cannabisgebruik te rijden. Het blijkt zelfs zo dat sommige jongeren zichzelf een betere bestuurder vinden als ze cannabis hebben gebruikt. Of het rijden onder invloed van cannabis en alcohol minder gevaarlijk wordt gevonden dan het rijden onder invloed van lachgas en drugs en de eventuele samenhang met spontaniteit van rijden onder invloed, zal verder onderzocht moeten worden.

4.3 Situaties rijden onder invloed voor en tijdens corona en motieven

Ongeacht het middel (alcohol, cannabis, lachgas, drugs) rijden jongeren het vaakst onder invloed na het chillen bij iemand thuis en na een huisfeest. Als er wordt gekeken naar de verschillende situaties over de tijd heen, zien we een toename in bepaalde situaties waarin onder invloed wordt gereden van middelen. Vóór het invoeren van de corona maatregelen verschilden de situaties waarin jongeren onder invloed reden van bepaalde middelen. Zo reden de meeste jongeren destijds onder invloed van alcohol of cannabis na het chillen bij iemand thuis, terwijl jongeren die onder invloed van lachgas of drugs reden dit voornamelijk deden na een huisfeest. Tijdens de lockdown werd door jongeren nog steeds onder invloed gereden en in sommige situaties zelfs vaker in vergelijking met vóór de corona maatregelen. Zo werd er tijdens de lockdown vaker onder invloed gereden van alcohol, cannabis, lachgas of drugs na het chillen bij iemand thuis, in vergelijking met vóór de corona maatregelen. Dit is een resultaat dat logisch te verklaren is door de omstandigheden van de lockdown. Tijdens de lockdown konden jongeren namelijk niet meer buitenhuis samenkomen, zoals in cafés, kroegen, discotheken of op festivals, maar nimmer thuis of buiten met elkaar. Verder werd er tijdens de lockdown ook vaker na een huisfeest onder invloed gereden van alcohol, lachgas of drugs, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Deze resultaten zijn in lijn met de eerder benoemde resultaten van het middelengebruik van jongeren tijdens de lockdown. Zo gebruikten jongeren vaker alcohol, cannabis of drugs (m.u.v. lachgas) tijdens het chillen bij iemand thuis of op een huisfeest, in vergelijking met vóór de coronamaatregelen. Te zien is dat wanneer het gebruik van middelen toeneemt, ook het rijden onder invloed van middelen toeneemt. Echter kon er niet met zekerheid een direct verband gesteld worden. Dit zal dan ook in verder onderzoek onderzocht moeten worden.

De redenen die jongeren geven waarom zij onder invloed rijden, verschillen nauwelijks over tijd. De meeste jongeren geven aan dat zij kiezen voor het gemak. Zo geeft de grootste groep jongeren aan onder invloed te rijden omdat het met de auto makkelijker/sneller is/het is te ver fietsen. Ook geeft een deel van de jongeren aan dat iedereen in de groep wel eens rijdt onder invloed of dat zij niemand lastig wilden vallen om opgehaald te worden. Opvallend is dat de jongeren aangaven in open antwoorden dat zij vóór de coronamaatregelen nog niet onder invloed reden van alcohol, cannabis, lachgas of drugs, maar tijdens de lockdown wél. Een van de verklaringen om dan in de lockdown wel onder invloed te rijden zou dan kunnen zijn dat jongeren door de avondklok geen OV mogelijk meer terug hadden. Er waren namelijk iets meer jongeren die tijdens de lockdown onder invloed reden omdat het OV niet meer mogelijk was, ten opzichte van vóór de coronamaatregelen. Hierdoor waren zij wellicht genoodzaakt om met eigen vervoer te komen, met als gevolg dat zij dan onder invloed terug reden.

4.4 Aanbevelingen

De resultaten van het onderzoek geven een aantal aanknopingspunten waarop ingespeeld kan worden.

Situaties

Ten eerste kan er ingespeeld worden op de situaties waar onder invloed van middelen wordt gereden. De situaties vóór de coronamaatregelen en tijdens de lockdown verschillen niet sterk van elkaar. Huidig onderzoek laat zien dat over de tijd (voor de coronatijd en tijdens de lockdown) 'na het chillen bij iemand thuis' een befaamde plek is om daarna onder invloed te rijden. 'Na het chillen bij iemand thuis' is daarmee dus een interessante situatie/locatie om jongeren te benaderen. Als er bijvoorbeeld een campagne gevoerd gaat worden om het rijden onder invloed van middelen te ontmoedigen, dan moet de campagne ingericht worden op de juiste situatie.

Middelengebruik

Ten tweede kan er ingespeeld worden op het middelengebruik waar onder invloed van wordt gereden. Over het algemeen is 'na het chillen bij iemand thuis' dus een populaire situatie, maar tussen de middelen verschillen de situaties waarin onder invloed wordt gereden. Jongeren die onder invloed van alcohol of cannabis reden deden dit voornamelijk na het chillen bij iemand thuis, terwijl jongeren die onder invloed reden van lachgas of drugs dit voornamelijk deden na een huisfeest. Als men dus jongeren wilt bereiken die bijvoorbeeld onder invloed rijden van drugs, dan moet de campagne een andere insteek hebben en ingezet worden dan voor jongeren die onder invloed rijden van alcohol. Op deze manier kunnen jongeren zich beter identificeren met de situatie en kan de campagne effectiever ingezet worden.

Motieven

Ten derde kan er ingespeeld worden op de motieven waarom jongeren onder invloed rijden. De motieven om onder invloed te rijden van middelen vóór de coronamaatregelen en tijdens de lockdown verschillen niet sterk van elkaar. Ongeacht het tijdperk geven jongeren aan dat zij kiezen voor het gemak van de auto, omdat dit makkelijker/sneller is of het is te ver fietsen. Dit is gunstig bij een toekomstige interventie; men hoeft namelijk niet in te spelen op een motief dat specifiek geldt voor een bepaald tijdperk, maar kan gewoon focussen op het belangrijkste motief.

Referenties

Houwing, S. & Hagenzieker, M.P. (2013). Geneesmiddelen en drugs in het Nederlandse verkeer. Geraadpleegd via: <https://www.swov.nl/publicatie/geneesmiddelen-en-drugs-het-nederlandse-verkeer>

Monshouwer, K., van Miltenburg, C., van Beek, R., den Hollander, W., Schouten, F., van Goor, M., Blankers, M., & van Laar, M. (2021). *Het Grote Uitgaansonderzoek 2020 Uitgaanspatronen, middelengebruik, gezondheid en intentie tot stoppen of minderen onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen.*

Van Miltenburg, C., van Laar, M., & van Beek, R. (2020). *De impact van COVID-19 en de coronamaatregelen op alcohol-, tabak- en drugsgebruik onder uitgaanders.*

Politie (2020). Rijden onder invloed van drugs neemt toe. Geraadpleegd via: <https://www.politie.nl/nieuws/2020/juli/20/rijden-onder-invloed-van-drugs-neemt-toe.html>

SWOV (2018). Rijden onder invloed van alcohol. SWOV-factsheet, juni 2018, SWOV, Den Haag. Geraadpleegd via: <https://www.swov.nl/feiten-cijfers/factsheet/rijden-onder-invloed-van-alcohol>

TeamAlert (2020a). Het grote drugs en verkeer onderzoek. Geraadpleegd via: <https://teamalert.nl/zakelijk/onderzoeken/het-grote-drugs-verkeer-onderzoek/>

TeamAlert (2020b). Jongeren en drugsgebruik in coronatijd. Geraadpleegd via: <https://teamalert.nl/zakelijk/onderzoeken/jongeren-en-drugsgebruik-in-coronatijd-2020/>

TeamAlert (2021). Onderzoek alcohol en drugsgebruik op de scooter. Geraadpleegd via: <https://teamalert.nl/zakelijk/onderzoeken/onderzoek-alcohol-en-drugsgebruik-op-de-scooter/>

Bijlage 1: Vragenlijst

1. Hoe oud ben je? (leeftijd tussen 16 en 24 jaar oud)

➔ Screenout als je hier buiten valt

2. Heb je een rijbewijs? [meerdere antwoorden mogelijk]

- Ja, een autorijbewijs
- Ja, een scooterrijbewijs
- Ja, een auto- een scooterrijbewijs
- Nee, ik heb geen autorijbewijs maar rijd weleens in de auto
- Nee, ik heb geen auto- of scooterrijbewijs maar rijd weleens op de scooter
- Nee, ik heb geen rijbewijs (**exclusief**) ➔ einde vragenlijst

3. Welke van de volgende middelen heb je wel eens gebruikt? [meerdere antwoorden mogelijk]

- Alcohol
- Cannabis
- Lachgas
- Andere drugs
- Ik gebruik geen van bovenstaande middelen (**exclusief**) ➔ einde vragenlijst

4. Welke drugs gebruik je weleens? (vraag 3 = andere drugs) [meerdere antwoorden mogelijk]

- XTC
- Speed
- Cocaïne
- GHB
- Ketamine
- 4-FA
- 3-MMC
- 4-MMC
- 2-CB
- Truffels
- Paddo's
- LSD
- Benzodiazepine
- Ritalin
- Anders, namelijk...

5. Rijd je wel eens onder invloed? Zo ja, met welk vervoersmiddel en onder invloed van welk middel?

[meerdere antwoorden mogelijk]

- In de auto, onder invloed van alcohol
- In de auto, onder invloed van lachgas
- In de auto, onder invloed van cannabis
- In de auto, onder invloed van drugs
- Op de scooter, onder invloed van alcohol
- Op de scooter, onder invloed van lachgas
- Op de scooter, onder invloed van cannabis
- Op de scooter, onder invloed van drugs
- Ik rijd nooit onder invloed van een van deze middelen in de auto/op de scooter (**exclusief**) ➔ einde vragenlijst

Situaties alcohol/drugs tijdens lockdown

De vragen hieronder gaan over het gebruiken van alcohol, cannabis, lachgas of drugs in de periodes van een lockdown. Met deze periodes bedoelen we de 1e lockdown (maart 2020 – juni 2020) en de 2e lockdown (oktober 2020 – juni 2021). In deze periodes waren de cafés, restaurants en discotheken gesloten.

6. **Hoe vaak dronk je alcohol in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ??** (per situatie de antwoordenopties: minder vaak, even vaak, vaker, niet van toepassing/deed ik niet) (vraag 3 = alcohol)
 - Thuis (alleen of met huisgenoten)
 - Chillen met vrienden bij iemand thuis
 - Chillen met vrienden buiten (park, strand, bos)
 - Chillen in de auto (bijv. op een parkeerplaats)
 - Op een huisfeest
 - Op een illegaal feest
 - Op een borrel
 - Tijdens een diner/etentje
 - Anders, namelijk:

7. **Hoe vaak gebruikte je cannabis in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ?** (per situatie de antwoordenopties: minder vaak, even vaak, vaker, niet van toepassing/deed ik niet) (vraag 3 = cannabis)
 - Thuis (alleen of met huisgenoten)
 - Chillen met vrienden bij iemand thuis
 - Chillen met vrienden buiten (park, strand, bos)
 - Chillen in de auto (bijv. op een parkeerplaats)
 - Op een huisfeest
 - Op een illegaal feest
 - Op een borrel
 - Tijdens een diner/etentje
 - Anders, namelijk:

8. **Hoe vaak gebruikte je lachgas in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ?** (per situatie de antwoordenopties: minder vaak, even vaak, vaker, niet van toepassing/deed ik niet) (vraag 3 = lachgas)
 - Thuis (alleen of met huisgenoten)
 - Chillen met vrienden bij iemand thuis
 - Chillen met vrienden buiten (park, strand, bos)
 - Chillen in de auto (bijv. op een parkeerplaats)
 - Op een huisfeest
 - Op een illegaal feest
 - Op een borrel
 - Tijdens een diner/etentje
 - Anders, namelijk:

9. **Hoe vaak gebruikte je drugs in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ?** (per situatie de antwoordenopties: minder vaak, even vaak, vaker, niet van toepassing/deed ik niet) (vraag 3 = drugs)
 - Thuis (alleen of met huisgenoten)
 - Chillen met vrienden bij iemand thuis
 - Chillen met vrienden buiten (park, strand, bos)
 - Chillen in de auto (bijv. op een parkeerplaats)

- Op een huisfeest
- Op een illegaal feest
- Op een borrel
- Tijdens een diner/etentje
- Anders, namelijk:

Spontaniteit gebruiken alcohol/drugs

10. Wanneer je alcohol drinkt, is dit dan gepland of spontaan? (vraag 3 = alcohol)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

11. Wanneer je cannabis gebruikt, is dit dan gepland of spontaan? (vraag 3 = cannabis)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

12. Wanneer je lachgas gebruikt, is dit dan gepland of spontaan? (vraag 3 = lachgas)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

13. Wanneer je drugs gebruikt, is dit dan gepland of spontaan? (vraag 3 = drugs)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

Spontaniteit rijden onder invloed

14. Als je onder invloed rijdt van alcohol, is dit dan van te voren al bedacht of gebeurt dat spontaan?

(vraag 5 = alcohol)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

15. Als je onder invloed rijdt van cannabis, is dit dan van te voren al bedacht of gebeurt dat spontaan?

(vraag 5 = cannabis)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

16. **Als je onder invloed rijdt van lachgas, is dit dan van te voren al bedacht of gebeurt dat spontaan?**

(vraag 5 = lachgas)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

17. **Als je onder invloed rijdt van drugs, is dit dan van te voren al bedacht of gebeurt dat spontaan?**

(vraag 5 = drugs)

- Altijd gepland
- Vaak gepland
- Soms gepland/soms spontaan
- Bijna nooit gepland
- Nooit gepland

Situaties ROI auto/scooter voor, tijdens, na corona met alcohol/drugs + motieven

18. **In welke situaties reed je vóór het invoeren van de corona maatregelen wel eens onder invloed van alcohol?** (vraag 5 = alcohol) [meerdere opties mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...
- In geen enkele situatie, ik mocht toen nog niet rijden (exclusief)
- In geen enkele situatie, ik reed toen nog niet onder invloed (exclusief)

19. **In welke situaties reed je vóór het invoeren van de corona maatregelen wel eens onder invloed van cannabis (binnen 4 uur nadat je gebruikt hebt)?** (vraag 5 = cannabis) [meerdere opties mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...
- In geen enkele situatie, ik mocht toen nog niet rijden (exclusief)
- In geen enkele situatie, ik reed toen nog niet onder invloed (exclusief)

20. **In welke situaties reed je vóór het invoeren van de corona maatregelen wel eens onder invloed van lachgas (binnen 4 uur nadat je gebruikt hebt)?** (vraag 5 = lachgas) [meerdere opties mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis

- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...
- In geen enkele situatie, ik mocht toen nog niet rijden (exclusief)
- In geen enkele situatie, ik reed toen nog niet onder invloed (exclusief)

21. In welke situaties reed je vóór het invoeren van de corona maatregelen wel eens onder invloed van drugs (binnen 4 uur nadat je gebruikt hebt)? (vraag 5 = drugs) [meerdere opties mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...
- In geen enkele situatie, ik mocht toen nog niet rijden (exclusief)
- In geen enkele situatie, ik reed toen nog niet onder invloed (exclusief)

22. Waarom reed je vóór het invoeren van de corona maatregelen wel eens onder invloed ? [meerdere opties mogelijk]

- OV is niet beschikbaar
- Met de auto is makkelijker of sneller / Het is te ver weg om te lopen of fietsen
- OV of taxi is te duur
- Ik wil niemand lastig vallen
- Er is niemand die mij op kon halen
- Ik ben de enige met een rijbewijs in de groep
- Iedereen in de groep rijdt wel eens onder invloed in de auto/op de scooter
- Anders, namelijk:

23. Hoe vaak reed je onder invloed van alcohol in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen? (vraag 5 = alcohol) [antwoordopties; minder vaak, even vaak, vaker, nvt/deed ik niet]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...
- In geen enkele situatie, want ik bleef toen altijd thuis (exclusief)

24. **Hoe vaak reed je onder invloed van cannabis in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ? (vraag 5 = cannabis) [antwoordopties; minder vaak, even vaak, vaker, nvt/deed ik niet]**
- Na het chillen bij iemand thuis
 - Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
 - Na een huisfeest
 - Na een borrel
 - Na het chillen op een parkeerplaats
 - Na een etentje
 - Na een illegaal feest
 - Anders, namelijk...
 - In geen enkele situatie, want ik bleef toen altijd thuis (exclusief)
25. **Hoe vaak reed je onder invloed van lachgas in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ? (vraag 5 = lachgas) [antwoordopties; minder vaak, even vaak, vaker, nvt/deed ik niet]**
- Na het chillen bij iemand thuis
 - Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
 - Na een huisfeest
 - Na een borrel
 - Na het chillen op een parkeerplaats
 - Na een etentje
 - Na een illegaal feest
 - In geen enkele situatie, want ik bleef toen altijd thuis (exclusief)
26. **Hoe vaak reed je onder invloed van drugs in de situaties die hieronder staan tijdens de lockdown, vergeleken met vóór de corona maatregelen ? (vraag 5 = drugs) [antwoordopties; minder vaak, even vaak, vaker, nvt/deed ik niet]**
- Na het chillen bij iemand thuis
 - Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
 - Na een huisfeest
 - Na een borrel
 - Na het chillen op een parkeerplaats
 - Na een etentje
 - Na een illegaal feest
 - In geen enkele situatie, want ik bleef toen altijd thuis (exclusief)
27. **Waarom reed je tijdens de lockdown wel eens onder invloed ? [meerdere opties mogelijk]**
- OV was niet beschikbaar (bijv. vanwege de avondklok of niet in de buurt)
 - Met de auto is makkelijker of sneller / Het is te ver weg om te lopen of fietsen
 - OV of taxi is te duur
 - Ik wil niemand lastig vallen
 - Er is niemand die mij op kon halen
 - Ik ben de enige met een rijbewijs in de groep
 - Iedereen in de groep rijdt wel eens onder invloed in de auto/op de scooter
 - Anders, namelijk:
28. **Rijd je nu nog steeds (met de corona versoepelingen) wel eens onder invloed ? [meerdere antwoorden mogelijk]**
- Ja, onder invloed van alcohol
 - Ja, onder invloed van cannabis
 - Ja, onder invloed van lachgas
 - Ja, onder invloed van drugs

- Nee (exclusief) → door naar vraag 32

29. In welke situaties rijd je nu (met de corona versoepelingen) nog wel eens onder invloed van alcohol?
(vraag 26 = alcohol) [meerdere antwoorden mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...

30. In welke situaties rijd je nu dan (met de corona versoepelingen) nog wel eens onder invloed van cannabis? (vraag 26 = cannabis) [meerdere antwoorden mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...

31. In welke situaties rijd je nu (met de corona versoepelingen) nog wel eens onder invloed van lachgas? (vraag 26 = lachgas) [meerdere antwoorden mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...

32. In welke situaties rijd je nu (met de corona versoepelingen) nog wel eens onder invloed van drugs?
(vraag 26 = drugs) [meerdere antwoorden mogelijk]

- Na het chillen bij iemand thuis
- Na het buiten chillen (strand, park, bos etc.)
- Na een huisfeest
- Na een borrel
- Na het stappen (kroeg, discotheek of vereniging)
- Na het chillen op een parkeerplaats
- Na een festival
- Na een etentje
- Na een illegaal feest
- Anders, namelijk...

33. Waarom rijd je nu nog steeds wel eens onder invloed ? [meerdere opties mogelijk]

- OV is niet beschikbaar
- Met de auto is makkelijker of sneller / Het is te ver weg om te lopen of fietsen
- OV of taxi is te duur
- Ik wil niemand lastig vallen
- Er is niemand die mij op kon halen
- Ik ben de enige met een rijbewijs in de groep
- Iedereen in de groep rijdt wel eens onder invloed in de auto/op de scooter
- Anders, namelijk:

Demografische vragen

34. Mocht er een volgende lockdown komen, wat zou jou helpen om niet meer onder invloed te rijden? (Denk bijvoorbeeld aan maatregelen van de overheid)

[open veld]

35. Heb je nog opmerkingen over dit onderwerp of de vragenlijst?

[open veld]

36. Ik ben een...

- Man
- Vrouw
- Wil ik liever niet zeggen/ Ik pas niet binnen een hokje

37. Wat is je huidige opleiding? En als je geen opleiding meer volgt, wat is je hoogst afgeronde opleiding?

- Basisonderwijs
- Speciaal onderwijs
- Praktijkonderwijs
- Vmbo
- Havo
- VWO
- MBO
- HBO
- WO
- Anders, namelijk...

38. Mogen we contact met je opnemen als de pers ons benadert voor een interview?

- Ja, dit is mijn emailadres:
- Nee

39. Wil je kans maken op een cadeaubon van €50,-?

- Ja, dit is mijn emailadres:....
- Nee